

DOI: 10.20535/2522-1078.2025.2(18).338131

ROR: 01t5m8p03

УДК 000 : 304 : 070

Надходження до редакції: 16.07.2025

Прийняття до друку: 20.08.2025

### Томіленко С. А.

*аспірант Факультету журналістики  
Київського столичного університету  
імені Бориса Грінченка, заслужений журналіст  
України, Голова Національної спілки  
журналістів України, м. Київ, Україна  
s.tomilenko.asp@kubg.edu.ua*

### Tomilenko S.

*PhD student of the Faculty of Journalism,  
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University,  
Honored Journalist of Ukraine, Head of the  
National Union of Journalists of Ukraine,  
Kyiv, Ukraine  
s.tomilenko.asp@kubg.edu.ua*

## ПРИФРОНТОВА ПРЕСА В УМОВАХ ВІЙНИ: РЕСУРСНА ВРАЗЛИВІСТЬ І СТРАТЕГІЯ ВИЖИВАННЯ

## FRONTLINE PRESS IN WARTIME: RESOURCE VULNERABILITY AND SURVIVAL STRATEGY

**Анотація.** Ця стаття систематизує результати спеціального дослідження, проведеного Національною спілкою журналістів України у березні 2025 року за участі 80 локальних редакцій з 20 областей. У центрі уваги — редакції, що працюють у прифронтових, деокупованих та воєнно вразливих громадах. Таких було 39 — тобто майже половина всієї вибірки.

Аналіз зосереджено на виявленні критичних потреб саме цих редакцій, а також на оцінці наслідків фінансової нестабільності для їхнього подальшого функціонування.

Попри те, що в опитуванні брали участь медіа різних типів (у тому числі онлайн-ресурси та телерадіокомпанії), стаття цілеспрямовано фокусується на прифронтовій пресі — тобто друкованих медіа, які становлять понад 80 % серед прифронтових. Такий акцент пояснюється не лише чисельним домінуванням газет у вибірці, а й специфічною роллю друкованої преси в умовах відсутності інтернету, мобільного зв'язку чи стабільного електропостачання в прифронтових громадах.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що прифронтові медіа очікують від держави не одноразової допомоги, а формування середовища, в якому:

- фінансова підтримка є прозорою та передбачуваною;
- логістичні, правові та технічні інфраструктури функціонують стабільно;
- відносини між державою та медіа побудовані на засадах партнерства, а не підпорядкування.

Це дозволяє говорити про необхідність розробки спеціалізованої державної політики для медіа на прифронтових і деокупованих територіях як елементу стратегії національної інформаційної безпеки. Традиційна модель державної медіаполітики

в Україні не передбачала окремого підходу до регіональних або воєнних умов. Сьогодні прифронтові медіа вимагають нової парадигми, де субсидії і інституційна інтеграція розглядаються не як пільги, а як механізми виживання інформаційної екосистеми.

**Ключові слова:** прифронтowa преса, медіа, локальні медіа, друкована преса, інформаційна безпека, опитування.

**Abstract.** This article systematizes the results of a special study conducted by the National Union of Journalists of Ukraine in March 2025 with the participation of 80 local editorial offices from 20 regions. The focus is on editorial offices operating in front-line, de-occupied, and war-vulnerable communities. There were 39 of them — that is, almost half of the entire sample.

The analysis focuses on identifying the critical needs of these editorial offices, as well as on assessing the consequences of financial instability for their further functioning.

Despite the fact that media of various types participated in the survey (including online resources and television and radio companies), the article purposefully focuses on the front-line press — that is print media, which make up more than 80 % of the front-line ones. This emphasis is explained not only by the numerical dominance of newspapers in the sample, but also by the specific role of the print press in the absence of the Internet, mobile communications, or stable electricity supply in frontline communities.

In summary, it can be argued that frontline media expect the state not to provide one-time assistance, but to create an environment in which:

- financial support is transparent and predictable;
- logistical, legal, and technical infrastructures function stably;
- relations between the state and the media are built on the principles of partnership, not subordination.

This suggests the need to develop a specialized state policy for the media in frontline and deoccupied territories as an element of the national information security strategy. The traditional model of state media policy in Ukraine did not provide for a separate approach to regional or military conditions. Today, frontline media require a new paradigm, where subsidies and institutional integration are viewed not as privileges, but as mechanisms for the survival of the information ecosystem.

**Keywords:** frontline press, media, local media, print media, information security, survey.

**Вступ.** Повномасштабна війна в Україні суттєво трансформувала функціонування локальних медіа, особливо в регіонах, наближених до лінії фронту. Саме прифронтowa преса в умовах воєнного часу забезпечує інформаційний зв'язок громади з державою, протидіє ворожій пропаганді та виступає чинником соціальної стійкості на місцевому рівні. Водночас редакції, що працюють у прикордонних,

деокупованих та воєнно вразливих громадах, зазнають системного тиску внаслідок руйнування інфраструктури, обмеження логістики, скорочення ринку реклами, кадрового дефіциту, зниження платоспроможності аудиторії.

Як приклад, припинення програм підтримки з боку USAID на початку 2025 року суттєво ускладнило або паралізувало роботу десятків редакцій, які залежали від міжнародного фінансування. Зафіксовано непоодинокі випадки скорочення накладів, зменшення періодичності, втрати працівників, а також повного припинення випуску друкованих видань. У прифронтових громадах така ситуація створює серйозні ризики для інформаційної безпеки: за відсутності українських джерел масової інформації інформаційний простір стрімко займають ворожі медіа-потоки.

**Актуальність** зазначеної проблематики засвідчують наукові праці у царині журналістики останніх десятиліть в їх історичній ретроспективі: журналістика в умовах конфлікту (Cottle, 2006; Tumber & Webster, 2006); роль місцевих медіа у зонах конфлікту (Bratic, 2006); трансформація медіасистем в умовах війни (Hallin & Mancini, 2004); етичні аспекти роботи журналістів у зонах бойових дій (International Federation of Journalists, 2003); вплив війни на місцеву пресу (Midões & Martins, 2023); саморегуляція медіа в умовах воєнного стану (Кузьменко та ін., 2023).

**Методологія дослідження.** Статтю підготовлено на основі повного масиву емпіричних даних дослідження, ініційованого Національною спілкою журналістів України (НСЖУ) у березні 2025 року. Окрім узагальненого аналітичного звіту, в роботі використано матеріали анкетування редакторів 80 місцевих редакцій, включно з відповідями у відкритих запитаннях.

Опитування проводилося в онлайн-форматі з метою збору обґрунтованих даних для стратегічної адвокації підтримки місцевих медіа в умовах війни. Безпосереднім поштовхом для дослідження стало раптове припинення програм фінансування з боку USAID, яке поставило під загрозу життєздатність десятків регіональних редакцій, зокрема у прифронтових громадах.

**Аналітичний фокус** цієї статті — на прифронтових друкованих медіа. Із 39 прифронтових редакцій, які взяли участь в опитуванні, 32 залишалися чинними друкованими газетами на момент дослідження — тобто регулярно випускали паперову версію. Ще три редакції до

повномасштабного вторгнення були газетами, однак через бойові дії, окупацію або загрозу обстрілів тимчасово перейшли до онлайн-формату. Таким чином, 89,7 % вибірки (35 з 39) — це редакції, для яких друк є основною або визначальною формою журналістської діяльності. Це дозволяє обґрунтовано зосередити аналітичну увагу саме на прифронтовій пресі як ключовому об'єкті дослідження.

До категорії прифронтових було віднесено редакції, що працюють у громадах, наближених до лінії бойових дій, на деокупованих територіях або в зонах регулярних обстрілів. У вибірці представлено редакції з восьми прифронтових областей: Донецької, Запорізької, Харківської, Сумської, Херсонської, Миколаївської, Дніпропетровської та Чернігівської. Загалом — 39 медіа, з яких 35 — друковані. Такий фокус дозволяє розглядати прифронтову пресу як репрезентативну категорію, що потребує окремого аналітичного осмислення та адресної політики підтримки з боку держави.

Опитування охоплювало кілька тематичних блоків: фінансова спроможність редакцій, оплата праці, витрати на друк і розповсюдження, технічне забезпечення, потреби в навчанні та менторстві, а також очікування від державної політики підтримки медіа. Особливістю методології було поєднання кількісного аналізу з відкритими якісними відповідями, що дозволило виявити не лише статистичні тренди, а й глибинні механізми адаптації та кризової стійкості редакцій.

**Результати дослідження.** У дослідженні взяли участь редактори 80 медіа з 20 областей України, переважна більшість яких очолюють саме друковані видання (67 редакцій). Ще 8 — представляли онлайн-медіа, 4 — телерадіокомпанії, 1 — радіостанцію. Серед 72 медіа, які ідентифікували себе як традиційні (газети, телебачення, радіо), 45 % (33 редакції) активно розвивають власні вебсайти, ще 17 % (12 медіа) ведуть постійну комунікацію з аудиторією через фейсбук-групи. Загалом 66 % опитаних (53 з 80) мають досвід або активну присутність у цифровому середовищі, що дозволяє аналізувати ситуацію з позицій гібридного функціонування локальних медіа в умовах війни.

Згідно з результатами дослідження, станом на січень 2025 року третина респондентів (33,3 %) отримували фінансову підтримку через програми USAID — у форматі проєктного (80 %) або інституційного (20 %) фінансування. Більшість інших редакцій мали досвід попередньої співпраці або перебували в очікуванні нового грантового циклу. А втім, уже в березні 2025 року лише 15 % медіа мали чинну грантову підтримку,

що засвідчує різке звуження ресурсної бази, особливо болісне для локальних медіа в прифронтових і деокупованих регіонах.

У січні 2025 року було раптово припинено грантове фінансування медіа за програмою USAID, що спричинило системну кризу в секторі прифронтової преси. Згідно з результатами опитування, 46,2 % редакцій (18 із 39) на той момент мали підтримку від USAID: 77,8 % із них у форматі проєктного фінансування, 22,2 % — інституційного.

Попри різницю між моделями підтримки, жодна з них не передбачала механізмів інституційної адаптації у разі раптового припинення фінансування. Навіть редакції з чинними угодами змушені були згортати проєкти, повертати кошти або реалізовувати ініціативи за власний рахунок. Близько чверті респондентів повідомили про повну втрату фінансової спроможності вже у лютому 2025 року.

У відповідях представники редакцій зазначають про борги, скасування випусків газет і перехід на волонтерські моделі роботи — особливо в громадах із відсутнім рекламним ринком та зупиненою передплатою.

Станом на березень 2025 року лише 17,9 % прифронтових медіа (7 з 39) мали доступ до грантової підтримки. Решта 82,1 % працювали без зовнішньої допомоги, спираючись винятково на власні ресурси.

Вищевказане засвідчує майже повну втрату інституційної підтримки, що в умовах обстрілів, виїзду населення, технічних труднощів і браку логістики створює реальну загрозу зникнення незалежних локальних медіа.

В умовах глибокої фінансової нестабільності редакції вдалися до низки антикризових заходів. За результатами опитування:

- 48,9 % — зменшили заробітну плату,
- 46,7 % — відмовилися від частини тем та проєктів,
- 37,8 % — зменшили обсяг контенту,
- 28,9 % — звернулися за допомогою до читачів,
- 26,7 % — скоротили штат,
- 20 % — працюють безоплатно,
- 13,3 % — зменшили періодичність виходу,
- 13,3 % — почали шукати нових партнерів.

Наведені дані свідчать, що скорочення витрат стало чи не єдиною стратегією редакцій — із різним ступенем радикальності. У відкритих відповідях респонденти також зазначали, що редакції працюють на межі витривалості:

«Нас п'ятеро, жоден не залишив Краснопілля з моменту вторгнення. Працюємо на мінімальну, а то й менше, зате всі. До війни мали 12 сторінок, 4 кольорові. Зараз — лише 4 чорно-білі. Тираж упав з 3400 до тисячі».

За словами редактора газети «Зоря» (м. Лиман, Донецька область), з березня працівники редакції перейшли на безоплатну працю, а видання виходить лише раз на місяць. Такі дії є не лише вимушеною реакцією на скорочення бюджету, а й свідченням прагнення зберегти основну місію — інформування громади в умовах війни.

Результати опитування свідчать про глибоке ресурсне виснаження прифронтових медіа. Втрата зовнішньої підтримки — передусім від згортання програм USAID — не лише призвела до припинення багатьох проєктів, а й поставила під загрозу базове функціонування редакцій через неможливість покриття фінансових зобов'язань. Насамперед це борги за друк, гонорари виконавцям, витрати на створення контенту в межах попередніх донорських контрактів.

Фінансова нестабільність змусила частину медіа зменшити періодичність випуску газет — з тижневих до місячних, а в окремих випадках повністю відмовитися від друку. У відповідях фіксується зменшення накладів у 5–6 разів, що особливо критично в умовах, коли друкована преса залишається єдиним каналом комунікації через відсутність мобільного зв'язку або інтернету.

Окремою серйозною проблемою є брак належного технічного забезпечення. Редакції неспроможні придбати необхідне обладнання, працюють на вкрай застарілій техніці, не маючи гарантованого доступу до електроенергії. Це унеможлиблює не лише сталу діяльність, а й створення мультимедійного контенту.

На запитання про першочергові потреби 94,9 % респондентів вказали заробітну плату як критично важливу для збереження роботи. 84,6 % або (33 з 39 редакторів) назвали друкарські послуги ключовими для подальшого випуску газет. Третина респондентів (35,9 %) наголосила на потребі фінансування логістики доставки, а 33,3 % — на необхідності оновлення технічного обладнання. Додатковими викликами стали витрати на оренду приміщень, енергоносії, транспорт, податки та частоти.

Таблиця 1

## Місячний бюджет медіа

| Місячний бюджет    | Кількість редакцій | Частка від загальної кількості (n = 39) |
|--------------------|--------------------|-----------------------------------------|
| до 15 тис. грн     | 2                  | 5,1 %                                   |
| до 50 тис. грн     | 17                 | 43,6 %                                  |
| до 100 тис. грн    | 14                 | 35,9 %                                  |
| до 200 тис. грн    | 4                  | 10,3 %                                  |
| понад 200 тис. грн | 2                  | 5,1 %                                   |

Показово, що лише 10 % редакцій (4 з 39) заявили про здатність працювати понад пів року без зовнішньої допомоги. Найбільша частка — 43,6 % (17 редакцій) оцінила свою спроможність виживати до шести місяців, тоді як 38,5 % (15 медіа) вказали на резерв до трьох місяців. Ще 7,7 % (3 редакції) не мають фінансового ресурсу більш ніж на один місяць.

Наведені показники демонструють вкрай високу вразливість сектора. Майже половина редакцій ризикує зупинити діяльність у найближчі 1–3 місяці без екстреної підтримки. В умовах, коли саме місцеві медіа залишаються єдиним джерелом достовірної інформації в низці прифронтових громад, така перспектива становить пряму загрозу як для медіаринку, так і для інформаційної безпеки держави.

Разом із фінансовою кризою прифронтові редакції втрачають можливість підтримувати інформаційну присутність у своїх громадах. Результати опитування свідчать: припинення виходу українських медіа відкриває шлях для ворожої дезінформації, зокрема через російські радіоканали, анонімні телеграм-канали та вайбер-групи.

Редакції виконують не лише інформаційну функцію, а фактично є частиною безпекової інфраструктури, яка підтримує зв'язок між державою та громадянами в умовах війни. Відтак, втрата українських медіа — це не лише проблема редакцій, а стратегічна загроза інформаційній суверенності країни на прикордонних територіях.

Тож підтримка прифронтових медіа має розглядатися не просто як гуманітарна допомога, а як елемент забезпечення національної безпеки. Із цією тезою погоджуються й самі редакції:

Ресурсна криза прифронтових редакцій має комплексний характер: фінансовий, інституційний і безпековий. Без державного втручання зберегти локальні медіа в зоні підвищеного ризику неможливо.

Опитування продемонструвало консенсус серед прифронтових редакцій щодо необхідності державної підтримки медіасектора в умовах війни. Із 39 опитаних медіа:

- 61,5 % (24 редакції) прямо підтримують ідею надання прямої фінансової допомоги (субвенцій, компенсацій, грантів) як пріоритетної форми втручання;
- 28,2 % (11 редакцій) вважають, що держава має забезпечити системні сприятливі умови для медіаринку (зокрема через податкові пільги, стабільне замовлення на соціальну рекламу, гарантії логістики тощо);
- 5,1 % (2 респонденти) виступили проти будь-якого втручання, аргументуючи це необхідністю повної незалежності медіа;
- 5,1 % (2 відповіді) містили збалансовані або альтернативні моделі, наприклад, розподіл підтримки через незалежні організації або оплату за виробництво контенту соціальної тематики.

Деякі відповіді також наголошували, що підтримка може бути виправдана лише в особливих умовах — наприклад, для медіа в прифронтових чи деокупованих громадах, або під час воєнного стану, коли виживання медіа без зовнішньої допомоги неможливе.

Таким чином, більшість респондентів не ставить під сумнів необхідність участі держави в підтримці медіа, проте наголошує на важливості прозорих, позаполітичних механізмів реалізації такої підтримки.

Респонденти мали змогу обрати до п'яти заходів, які, на їхню думку, могли б покращити сталість місцевих медіа. Аналіз 39 відповідей дозволяє виявити певний консенсус у баченні ключових напрямів державної підтримки.

*Таблиця 2*

#### Топ-5 заходів підтримки медіа

| Захід                                                                                         | Кількість згадок | Частка |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|--------|
| Включення медіа до програм відновлення регіонів                                               | 36               | 92,3 % |
| Обов'язковість оприлюднення інформації в зареєстрованих місцевих медіа (угоди на висвітлення) | 30               | 76,9 % |
| Покращення роботи «Укрпошти»                                                                  | 28               | 71,8 % |
| Зниження податкового навантаження на медіа                                                    | 26               | 66,7 % |
| Компенсація послуг із доставки друкованих видань                                              | 22               | 56,4 % |

Інші популярні ініціативи:

- централізована закупівля газетного паперу — 17 згадок (43,6 %);
- створення рівних умов для державних і недержавних медіа — 16 згадок (41 %);
- централізований друк газет — 14 згадок (35,9 %);
- нульове мито і ПДВ на імпорт газетного паперу — 12 згадок (30,8 %);
- пільга на оренду та комунальні послуги — 9 згадок (23 %);
- бронювання працівників редакції — 6 згадок (15,4 %);
- компенсація плати за сигнал (для мовників) — 1 згадка (2,6 %).

У відповідях респондентами сформульовано запит на інституційну інтеграцію медіа до стратегій відбудови. Прифронтові медіа хочуть бути не об'єктами «підтримки», а інфраструктурними гравцями, що потребують сталих умов — у логістиці, закупівлях, адмініструванні та співпраці з органами влади.

Домінування тем «відновлення регіонів» і «поштової логістики» вказує на те, що редакції прагнуть бути вплетеними в систему національного відновлення не як бенефіціари, а як функціональні інституції на місцях.

Попри широкий перелік запропонованих варіантів підтримки, частина респондентів вказала на проблеми, які залишаються поза полем системної уваги, але критично впливають на життєстійкість локальних медіа.

Редакції не мають ресурсів для друку накладів, призначених для гуманітарного розповсюдження, хоча саме це є важливим чинником протидії інформаційній окупації.

Низка відповідей містить прямі заклики до термінового реагування, що свідчить про загрозу колапсу для частини медіа вже в короткостроковій перспективі.

Журналісти з прифронтових громад стикаються з відмовами або пасивністю органів місцевого самоврядування при спробах отримати коментарі або доступ до офіційної інформації.

Деякі редакції були змушені покинути свої громади, що призвело до дезінтеграції колективів та ускладнення координації.

Зокрема йдеться про недоступність або нерелевантність тематики творчих конкурсів для прифронтових медіа, що обмежує їхній доступ до інституційної підтримки.

Водночас близько половини респондентів зазначили, що основні проблеми були враховані у списку запропонованих варіантів. Це підтверджує

репрезентативність дослідження та дає підстави вважати, що фокус на п'яти викликах вище — є релевантним для стратегій політичного реагування.

Окрім прямої фінансової допомоги, редакції прифронтових медіа окреслили низку інших потреб, які є критично важливими для їхнього стабільного функціонування та людської витривалості в умовах війни: технічне забезпечення (ноутбуки, смартфони, принтери, генератори, зарядні станції); юридична підтримка; психологічна підтримка (потреба в консультаціях психотерапевтів та програмах емоційної реабілітації); освіта і менторство (запити включали як технічне навчання (цифрова безпека, робота в кризових умовах), так і стратегічне (менеджмент, аналітика аудиторії)); доступ до інформації (складнощі взаємодії з місцевою владою, яка часто ігнорує запити медіа); потреби редакційної інфраструктури (окремі відповіді також стосувались логістики (пальне для транспорту), повернення поштових сервісів і умов праці).

Таким чином, нефінансові потреби прифронтових редакцій утворюють цілісну матрицю інституційної витривалості, яка включає:

- ресурсну спроможність (технічне оснащення, енергонезалежність, транспорт) ;
- правову захищеність (доступ до юристів);
- психоемоційну стабільність (психологічна підтримка);
- професійну сталість (підвищення кваліфікації, менторство);
- інформаційний доступ (співпраця з владою та повернення поштової інфраструктури).

Варто підкреслити, що йдеться не просто про допоміжні потреби, а про ключові умови забезпечення безперервності журналістської діяльності в екстремальному середовищі. Значна частина з них не потребує великих фінансових вкладень, але вимагає системного інституційного реагування з боку держави, донорських організацій та професійних об'єднань.

Ці результати вказують на необхідність нового підходу до підтримки локальних медіа, який виходить за межі фінансування і передбачає комплексну інфраструктурну та людську підтримку, включаючи заходи для запобігання професійному вигоранню, збереження доступу до інформації та відновлення редакційної спроможності.

Одним із ключових висновків опитування стало те, що редакції прифронтових медіа потребують не лише фінансової та технічної підтримки, а й системного діалогу з державою. На запитання про оптимальну

частоту зустрічей з представниками профільного Міністерства більшість респондентів обрали регулярні формати:

- один раз на квартал — 26 із 39 респондентів (66,7 %);
- двічі на рік — 7 респондентів (17,9 %);
- один раз на місяць — 5 респондентів (12,8 %);
- один раз на рік — 1 респондент (2,6 %).

Ці дані свідчать про запит на інституціоналізовану модель комунікації, де Міністерство не лише виступає донором чи координатором, а й партнером у кризовому управлінні інформаційним сектором.

Редакції прагнуть бачити державу як суб'єкта діалогу, здатного не лише слухати, але й реагувати на проблеми галузі: від блокування передплати в прифронтових зонах до забезпечення доступу до відкритої інформації.

Можемо підсумувати, що комунікаційна сталість — це не менш важливий ресурс для виживання медіа, ніж фінансування. Регулярні зустрічі можуть стати інструментом зворотного зв'язку, підзвітності та спільного напрацювання рішень у сфері інформаційної безпеки. Запит на регулярну комунікацію з державою можна розглядати як індикатор прагнення до партисипативного управління у сфері інформаційної політики. У кризовий період саме діалог стає ключовим ресурсом стійкості.

**Висновки.** Дослідження стану прифронтової преси в Україні засвідчило критичну вразливість локальних медіа в умовах затяжної війни та раптової втрати зовнішнього фінансування. Учасники опитування — редактори 39 редакцій з восьми прифронтових областей — засвідчили, що навіть за умов глибокого ресурсного виснаження продовжують виконувати суспільно важливу функцію інформування громад. Редакції опинилися в умовах глибокої структурної нестабільності. Більшість прифронтових медіа працюють без зовнішньої підтримки, на межі фінансової спроможності, втрачаючи технічні й кадрові ресурси.

В умовах зменшення української інформаційної присутності в громадах зростає ризик посилення дезінформації. Редакції фіксують проникнення ворожих наративів через неформальні канали зв'язку: телеграм, вайбер-групи, радіо.

Редакції не вимагають пільг «на виживання», а говорять про інституційну інтеграцію: включення до програм відновлення регіонів, зниження податкового навантаження, підтримку друку та доставки.

Більшість редакторів (67 %) висловила підтримку регулярному діалогу з профільним Міністерством, переважно на щоквартальній основі, що свідчить про бажання працівників медіа не просто отримувати допомогу, а бути включеними в процеси ухвалення рішень.

Узагальнюючи, варто підкреслити, що прифронтові газети не лише виконують інформаційну функцію, а є частиною безпекової інфраструктури, яка здійснює зв'язок між державою та громадянами в умовах війни.

Стійкість локальних медіа можлива лише за умови переходу від концепції «допомоги» до концепції співвідповідальності — де держава, донори, громади та журналісти виступають партнерами у збереженні права на правдиву інформацію в умовах війни.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кузьменко Л., Куц Л., Дворовий М., Погорелов О. Саморегуляція українських медіа під час дії воєнного стану в Україні. З досвіду роботи Комісії з журналістської етики: Аналітично-довідковий збірник (2-ге вид., доп.). Київ, 2023. 90 с.
2. Національна спілка журналістів України. CLOSE TO ZERO: Analytical report on the resilience of frontline local media in Ukraine based on the results of a series of in-depth interviews with newspaper editors from frontline and de-occupied regions. Київ: НСЖУ, 2024.
3. Національна спілка журналістів України. Друкована преса на прифронтових і деокупованих територіях — важлива! Київ : НСЖУ, 2023. URL: [https://www.freepressunlimited.org/sites/default/files/documents/Analytical\\_Report\\_Close\\_to\\_Zero.pdf](https://www.freepressunlimited.org/sites/default/files/documents/Analytical_Report_Close_to_Zero.pdf) (дата : 29.07.2025)
4. Hallin D. C., Mancini P. Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics. Cambridge University Press, 2004.
5. Horbyk R., Boyko T. Swarm Communication in a Totalising War: Ukrainian Local Journalism in 2022 as Infrastructure of Security and Resistance. Uppsala: UCRS/Institute for Russian and Eurasian Studies. 2023. <https://doi.org/10.3384/9789189363604>
6. Cottle S. Mediatized Conflict: Developments in Media and Conflict Studies. Open University Press. 2006.
7. Tumber H., Webster F. Journalists Under Fire: Information War and Journalistic Practices. SAGE Publications. 2006. <https://doi.org/10.4135/9781446214039>

8. Bratic V. Examining peace-oriented media in areas of violent conflict. *International Communication Gazette*. 2006. Vol. 68(5–6). Pp. 355–378.
9. International Federation of Journalists. *Live News: A Survival Guide for Journalists*. International Federation of Journalists. 2003.
10. Midões M., Martins J. Local Journalism: How the War in Ukraine Imposed Itself on the Production Routine of the Local Press. *Journalism and Media*. 2023. Vol. 4(1). Pp. 162–176.

## REFERENCES

1. Kuzmenko, L., Kushch, L., Dvorovyi, M., & Pogorelov, O. (2023). *Samo-rehuliaciia ukrainskykh media pid chas dii voiennoho stanu v Ukraini. Z dosvidu roboty Komisii z zhurnalistskoyi etyky : Analitychno-dovidkovyi zbirnyk (2-ge vyd., dop.)* [Self-regulation of Ukrainian media during martial law in Ukraine. From the experience of the Commission on Journalistic Ethics: Analytical and reference collection (2nd edition, supplemented)]. Kyiv. 90 p.
2. Nacionalna spilka zhurnalistiv Ukrayiny [National Union of Journalists of Ukraine] *CLOSE TO ZERO: Analytical report on the resilience of front-line local media in Ukraine based on the results of a series of in-depth interviews with newspaper editors from frontline and de-occupied regions*. Kyiv: NSZhU. 2024. Retrieved from: [https://www.freepressunlimited.org/sites/default/files/documents/Analytical\\_Report\\_Close\\_to\\_Zero.pdf](https://www.freepressunlimited.org/sites/default/files/documents/Analytical_Report_Close_to_Zero.pdf)
3. Nacionalna spilka zhurnalistiv Ukrayiny. *Drukovana presa na pryfrontovyykh i deokupovanykh terytoriakh — vazhlyva!* [National Union of Journalists of Ukraine. The printed press in front-line and de-occupied territories is important!] Kyiv: NSZhU, 2023.
4. Hallin, D. C. & Mancini, P. (2004). *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Cambridge University Press.
5. Horbyk, R. & Boyko, T. (2023). *Swarm Communication in a Totalising War: Ukrainian Local Journalism in 2022 as Infrastructure of Security and Resistance*. Uppsala: UCRS/Institute for Russian and Eurasian Studies. Retrieved from: <https://doi.org/10.3384/9789189363604>
6. Cottle, S. (2006). *Mediatized Conflict: Developments in Media and Conflict Studies*. Open University Press.
7. Tumber, H. & Webster, F. (2006). *Journalists Under Fire: Information War and Journalistic Practices*. SAGE Publications. <https://doi.org/10.4135/9781446214039>

8. Bratic, V. (2006). Examining peace-oriented media in areas of violent conflict. *International Communication Gazette*, 68(5-6), 355-378.
9. International Federation of Journalists. (2003). *Live News: A Survival Guide for Journalists*. International Federation of Journalists.
10. Midões, M., & Martins, J. (2023). Local Journalism: How the War in Ukraine Imposed Itself on the Production Routine of the Local Press. *Journalism and Media*, 4(1), 162–176.